

ความเป็นไทยของชาวอาหม: เรื่องเล่าจากอินเดียอีสาน

Tainess of Ahom People: A Story from North-East India

บุญยสฤงษ์ อเนกสุข
คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

บทคัดย่อ

ชาวอาหมถือว่าตนเองเป็นคน “ไท” กลุ่มหนึ่งที่มีรากฐานทางวัฒนธรรม “ไท” ไม่แตกต่างจากคนไทยกลุ่มอื่น ปัจจุบันชาวอาหมถูกกลืนวัฒนธรรมหลายด้านกับวัฒนธรรมอินเดีย บทความนี้จึงมีเจตจำนงเพื่อบอกเล่าเรื่องราวทางวัฒนธรรมในฐานะภาพสะท้อนความเป็นชาวอาหมที่ยังคงหลงเหลืออยู่นับตั้งแต่เรื่องราวทางประวัติศาสตร์ที่บอกเล่าถึงเจ้าหลวงเสือก่าฟ้า ในฐานะวีรบุรุษของชาวอาหมช่วงพุทธศตวรรษที่ 17 ความเป็นไททางด้านภาษาซึ่งแม้ชาวอาหมในปัจจุบันจะไม่สามารถสื่อสารด้วยภาษาตระกูลไทได้แต่ยังคงพบรากศัพท์ภาษาไทยจากการใช้สรรพนามและการเรียกอาหารและข้าวของเครื่องใช้ต่างๆ ความเป็นไทด้านอาหารที่นิยมบริโภคข้าวเหนียว หมู และลูกลาว ความเป็นไทด้านการทอผ้าไหมมูกา ความเป็นไทด้านความเชื่อรวมถึงประเพณีและพิธีกรรมต่างๆ ประกอบด้วยความเชื่อเกี่ยวกับหมอโหลง การเรียกขวัญ แม่น้ำแม่ผี พระตราลอง และประเพณีบิฮู ความเป็นไทที่มาจากการบอกเล่าเรื่องราวผ่านด้านสถาปัตยกรรมพระราชวังของเจ้าหลวงอาหม และการบอกเล่าเรื่องราวของจุ่มแสง ซึ่งเป็นเทพารักษ์และตราแผ่นดินของชาวอาหม

ความเป็นไทยของชาวอาหมที่เกิดขึ้น อาจช่วยให้เราเข้าใจได้ว่า “ความเป็นไทคืออะไร” โดยเฉพาะคนไทยในประเทศไทยที่ยังคงหลงเหลืออยู่ในวัฏวนของโลกาภิวัตน์

คำสำคัญ : ความเป็นไทย ไทอาหม อินเดียอีสาน

Abstract

The Ahoms ethnic group regard themselves as a group of “Tai” people with “Tai” cultural roots. Nowadays, many facets of Ahoms culture have been assimilated into Indian culture. This article aims to recount their cultural story as a reflection of the Ahoms identity that still remains. It begins with a historical account of Chaolung Siukapha, regarded by the Ahoms as a hero in the 17th century. The article then deals with the topic of linguistic Tainess. Even though the Ahoms at present cannot communicate with other languages of the Tai language family, Tai root words are still found in the use of pronouns and terms used to describe food and utensils. Tainess can be perceived in food – the way glutinous rice, pork, and luklao are widely consumed – and Mukta silk weaving. Furthermore, it is evident in beliefs as well as traditions and rituals, namely the beliefs in Mo Lung, Rik Khwan, Me Dam Me Phi, Phra Tra Along, and Bihu. Other aspects that display Tainess are through the architecture of Chaolung’s royal palace and narration by Sum Cheng, the guardian deva and Great Seal of the Ahoms. The Tainess of the Ahoms that exists helps the understanding of the meaning of Tainess, especially for people in Thailand in a time of developing globalization.

Keywords: Tainess: Tai Ahom people: North-East India

บทนำ

ในช่วงเดือนเมษายน พ.ศ. 2553 ที่ผ่านมา ผู้เขียนมีโอกาสได้รับทุนระยะสั้นภายใต้ความร่วมมือระหว่างสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) และสภาวิจัยทางสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย (ICSSR) ให้เดินทางไปทำวิจัยชิ้นเล็กๆ ที่ประเทศอินเดีย ในหัวข้อ “ศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย: ศึกษากรณีชาวไทอาหม รัฐอัสสัม” ในการเดินทางครั้งนี้ ผู้เขียนได้ศึกษาเอกสารเรื่องราวเกี่ยวกับชาวอาหมในเบื้องต้น ซึ่งพบว่าปัจจุบันชาวอาหมแทบจะไม่เหลือร่องรอยเกี่ยวกับชาติพันธุ์ไทยอยู่เลย เนื่องมาจากการถูกกลืนของวัฒนธรรมอินเดีย ทั้งด้านศาสนา ภาษา การเมือง ฯลฯ

สิ่งเหล่านี้ทำให้ผู้เขียนจินตนาการถึงชาวไทอาหมเอาไว้ว่าคงไม่ต่างอะไรกับแขกอินเดียทั่วไป ซึ่งผิดคาดเนื่องจากเมื่อผู้เขียนเดินทางไปถึงเมืองดิบรูการ์ห์ (Dibrugarh) และ

เมืองสิวาสการ์ (Sivasagar/Sibsargar) ของรัฐอัสสัม ซึ่งในอดีตคือเมืองเอกและเมืองหลวงของราชอาณาจักรอหาม กลับพบว่าแม้ในเอกสารที่ผู้เขียนศึกษาก่อนเดินทางมาจะระบุว่าชาวอหามกลายเป็นชาวอินเดียไปแล้ว แต่ไม่ใช่ทั้งหมด สำนักของความเป็นคนอหามผ่านเรื่องเล่าถ้อยคำ ตำราที่จารึกในใบลาน และโดยเฉพาะความภูมิใจในความเป็นคนไท (ที่ต่างจากแขกเบงกอล มองโกลอยด์ ฯลฯ) ยังคงอยู่จำนวนมาก โดยเฉพาะเมื่อมองผ่านสายสกุลขุนชั้นนำอหามในอดีตที่แผ่ขยายวงกว้างเป็นจำนวนมากในปัจจุบัน เช่น สายสกุลพุกอน (Phukon) บุราโกไฮน์ (Buragohain) โกกอย (Gogoi) หรือราชครวี (Rajkonwar) ซึ่งเป็นสายตระกูลขุนนางระดับเสนาบดีของราชอาณาจักรอหาม¹ กลุ่มคนดังกล่าวรวมตัวกันเพื่อจัดตั้งเป็นสมาคมวรรณกรรมไทตะวันออก หรือ Ban Ok Pub Lik Mioung Tai และได้แพร่ขยายอุดมการณ์ความเป็นชาวอหามสู่โลกอินเทอร์เน็ตและเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Network) เพื่อให้สำนักของความเป็นไทอหามยังคงอยู่

ภาพประกอบ 1: จีงเค่า (Ngi Ngao Kham)

สัตรประจำราชอาณาจักรอหามเป็นมังกร
ผสมสิงโตมีปีก ปัจจุบันยังเป็นตราสัญลักษณ์
ประจำสมาคมวรรณกรรมไทตะวันออกด้วย
(ที่มา: ถ่ายโดยผู้เขียน)

รัฐอัสสัม

ภาพประกอบ 2: เว็บไซต์

www.taiahominternational.org

(ที่มา: Tai Ahom International, 2554:
เว็บไซต์)

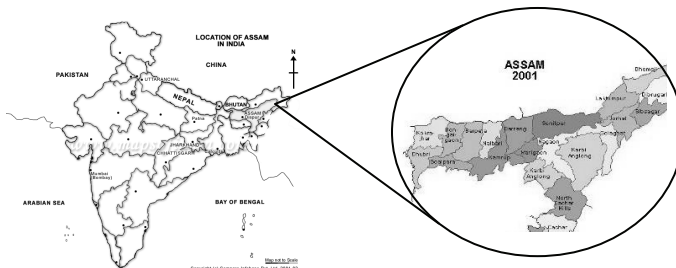
¹ จากการสัมภาษณ์คนในสายสกุลนี้พบว่า นามสกุลพุกอน คือตำแหน่งผู้กว้าน ซึ่งน่าจะหมายถึงเจ้าครองที่ดิน (Land Lord) ขณะที่บุราโกไฮน์ และโกกอย เป็นตระกูลที่สืบมาจากระดับอุปราชหรือเฟาเมือง (Thaomung-Vice Roy) และราชครวีคือราชตระกูล (Dynasty) (Kiran Gogoi และ Madhujya Rajkonwar, 2553) อย่างไรก็ตามในปัจจุบันสายสกุลดังกล่าวลดความสำคัญลงอยู่ในระดับสามัญชน บางคนเป็นเจ้าของไร่ชา บางคนเป็นครูในชนบท บางคนเป็นอาจารย์ในมหาวิทยาลัย แต่ส่วนใหญ่ยังนับว่ามีความเป็นอยู่ค่อนข้างดีเมื่อเทียบกับคุณภาพชีวิตของคนในประเทศอินเดีย

รัฐอัสสัม (Assam State) เป็นรัฐทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศอินเดีย ติดกับชายแดนประเทศพม่า บังกลาเทศ จีนตอนใต้ และภูฏาน คำว่าอัสสัม (Assam) นั้นเป็นคำที่ชาวอังกฤษเรียกเพี้ยนมาจากคำว่า อาซอม (Assom) ซึ่งเป็นคำที่ชาวอินเดียใช้เรียกชาวอาหม (Ahom) (Kiran Gogoi, 2553: สัมภาษณ์)

ลักษณะทางภูมิศาสตร์ของรัฐอัสสัม ตั้งอยู่บริเวณลุ่มแม่น้ำพรหมบุตร (Brahmaputra River) หรือที่ชาวอาหมเรียกว่า (แม่)น้ำดาวผี (Nam Dao Phi) มีพื้นที่ประมาณ 78,438 ตารางกิโลเมตร มีประชากรประมาณ 24,289,296 คน (วิกิพีเดีย , 2554) ซึ่งประชากรร้อยละ 60 เป็นชาวไทอาหม รองลงมาได้แก่กลุ่มชาติพันธุ์อื่นๆ เช่น ไทคาคี (Tai Khamtie) ไทอ้ายต่อน (Tai Aiton) ไทผาเก (Tai Phake) ไทค้ายาง (Tai Khamyang) และไทตุล่ง (Tai Turung) (Gogoi, 2004) ขณะที่ชนส่วนน้อยที่เหลือได้แก่ชาวเบงกอล ภูฏาน และมองโกลอยด์ ดังนั้นจึงสะท้อนให้เห็นว่าในพื้นที่รัฐอัสสัมมีประชากรคนไทเป็นจำนวนมากนั่นเอง

รัฐอัสสัมมีภูมิอากาศคล้ายคลึงกับประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ทางตอนบน เนื่องจากมีอุณหภูมิเฉลี่ย 24 องศาเซลเซียส และตั้งอยู่ในเขตรมสูซึ่งทำให้เป็นพื้นที่ซึ่งมีปริมาณฝนตกและความชื้นสูง ขณะที่ในช่วงฤดูหนาวมีหมอกในเวลากลางคืน ในช่วงเดือนมีนาคมถึงเมษายนจะเป็นฤดูใบไม้ผลิและเดือนกันยายนจนถึงเดือนตุลาคมจะเป็นฤดูใบไม้ร่วง

สภาพภูมิศาสตร์ที่มีความเหมาะสมดังกล่าว ส่งผลให้อาชีพเกษตรกรรมโดยเฉพาะการปลูกชาเป็นอาชีพหลักของชาวอาหม จากข้อมูลในปี พ.ศ. 2554 พบว่ารัฐอัสสัมมีพื้นที่ปลูกชาประมาณร้อยละ 55 ของประเทศอินเดีย และคิดเป็นร้อยละ 31 ของผลผลิตชารวมของโลก โดยสามารถผลิตชาได้ปีละประมาณ 460,000 - 564,000 ตัน (กรีนเนท, 2554) ทั้งนี้จากการสัมภาษณ์ ดร. ปุષปะ โกกอย (Puspa Gogoi, 2553) ผู้ทรงคุณวุฒิของชาวอาหมทำให้ทราบว่าเจ้าของไร่ชาส่วนใหญ่เป็นชาวอาหม ขณะที่คนงานในไร่ชามักจะเป็นพวกมองโกลอยด์หรือเบงกอล

ภาพประกอบ 3: รัฐอัสสัมในประเทศอินเดีย

(ที่มา: ปรับปรุงจาก <http://connect.in.com/> และ <http://www.gotoknow.org>)

นอกจากนี้ รัฐอัสสัมยังสามารถผลิตผ้าไหมมุกา (Mukta Silk) และผลิตปิโตรเลียมเพื่อใช้ในประเทศได้จำนวนหนึ่ง รวมถึงยังมีอุทยานแห่งชาติคาซังกา (Kaziranga National Park) และอุทยานแห่งชาติมันัส (Manas National Park) ซึ่งเป็นมรดกโลกทั้งสองแห่ง ส่งผลให้รัฐอัสสัมเริ่มเป็นที่รู้จักในฐานะแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติมากขึ้น

เจ้าหลวงเสือก่าฟ้า: วีรบุรุษในใจชาวอาหม

เมื่อกล่าวถึงสำนึกความเป็นไทยของชาวอาหมแล้ว ประวัติศาสตร์บอกเล่า (Oral History) นับเป็นเรื่องราวที่ชาวอาหมกล่าวถึงมากที่สุด เห็นได้จากเรื่องราวที่ปรากฏในพงศาวดารไทอาหม (อาหมโบราณจิ - Ahom Buranji)² ซึ่งกล่าวถึงปฐมกษัตริย์ของชาวอาหมทรงพระนามว่าเจ้าหลวงเสือก่าฟ้า (Chaolung Siukapha, พ.ศ. 1771-1811) ที่อพยพผู้คนจากเมืองเมา (Moung Mao)³ ข้ามเทือกเขาปาดไก่อ (Patkai) ทางตอนใต้ของประเทศจีนในปัจจุบันมาตั้งถิ่นฐานที่ลุ่มแม่น้ำพรหมบุตร ช่วงก่อนปี พ.ศ. 1763 (Gait, 2004) ซึ่งเป็นช่วงก่อนการครองราชย์ของพ่อขุนรามคำแหงมหาราช และได้สถาปนาราชวงศ์อาหม โดยในเวลาต่อมา กษัตริย์อาหมจะทรงพระนามนำด้วยคำว่า “เสื่อ” เช่น เสื่อใต้ฟ้า เสื่อบินฟ้า เสื่อขางฟ้า เสื่อข้ามฟ้า ฯลฯ จนถึงกลางพุทธศตวรรษที่ 23 ที่ราชอาณาจักรอาหมถูกผนวกเป็นส่วนหนึ่งของอินเดียภายใต้การปกครองของอังกฤษตามสนธิสัญญายันดาโบ (Treaty of Yandabo)⁴ (วิกิพีเดีย, 2554: เว็บไซต์)

ความเป็นชาวอาหมผ่านการเล่าเรื่องราวของเจ้าหลวงเสือก่าฟ้าได้มีการอธิบายว่าแท้ที่จริงแล้วชาวอาหมก็คือคนไทยเช่นเดียวกับคนไทกลุ่มอื่น โดยสะท้อนออกมาจากการเชื่อมโยงการอพยพโยกย้ายจากทางตอนใต้ของประเทศจีนพร้อมๆ กับ “คนไท” กลุ่มอื่นๆ โดยเฉพาะเมื่อเจ้าหลวงเสือก่าฟ้าอพยพมาคราวเดียวกับชาวไทใหญ่ที่รัฐฉานในประเทศพม่า ส่งผลให้มีการเรียกชื่อเพี้ยนจากคำว่า “ฉาน” เป็น “อาหม” ขณะที่คำว่าฉานก็ถูกกลุ่มไทน้อยเรียกเพี้ยนเป็น “ฉยาม” หรือ “สยาม” (Kiran Gogoi, 2553)

² อาหมโบราณจินฉบับภาษาไทยแปลโดย รศ. เรณู วิชาศิลป์ เมื่อปี พ.ศ. 2539 ในชื่อ

“พงศาวดารไทอาหม”

³ ปัจจุบันคือเมืองรุยลี่ (Ruili) ของจีน (วิกิพีเดีย, 2554)

⁴ สนธิสัญญายันดาโบ (Treaty of Yandabo) เป็นสนธิสัญญาที่อังกฤษทำกับพม่าเพื่อยึดครองดินแดนภายใต้การปกครองของพม่า เช่น อัสสัม มณีปุระ ยะไข่ และตะนาวศรี (วิกิพีเดีย, 2554)

ขณะที่ความเป็นคนไทพวกเดียวกันนำไปสู่ “ความแตกต่าง” (Otherness) กับชาวอินเดียหรือชนชาติอื่นๆ ในประเทศใกล้เคียงอีกด้วย เห็นได้จากการบอกเล่าถึงลักษณะพิเศษที่ชาวอาหมจะแตกต่างจากอินเดียในเรื่องความสะอาดของบ้านเรือน โดยเฉพาะห้องสุขา และความขยันขันแข็งและซื่อสัตย์ที่มีมากกว่าชาวมองโกลอยด์ (นามสมมติ, 2554)

พระนามเจ้าหลวงเสือก่าฟ้าได้รับการกล่าวถึงในรูปแบบเรื่องเล่าหรือตำนาน บทเพลงท้องถิ่น และเรื่องเล่าในลักษณะตำนานชื่อบ้านนามเมืองจำนวนมาก ในฐานะวีรบุรุษที่ทรงพระปรีชาสามารถด้านการปกครอง นอกจากนี้ชาวอาหมในทุกบ้านที่ผู้เขียนไปเยือนจะมีภาพเขียนสีของเจ้าหลวงเสือก่าฟ้าประดับอยู่ ขณะที่มีการเขียนตำราประวัติศาสตร์ชาวอาหมหลายฉบับ ซึ่งทุกฉบับล้วนให้ความสำคัญกับเจ้าหลวงเสือก่าฟ้าในฐานะวีรบุรุษของชาวอาหมทั้งสิ้น

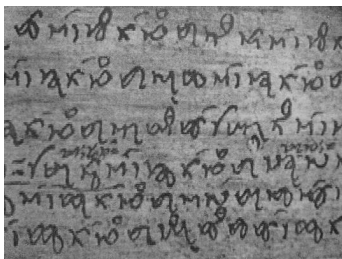
ภาพประกอบ 4: เจ้าหลวงเสือก่าฟ้า
(ที่มา: Tai Ahom International, 2010)

ภาษาอาหม: เหลืออยู่เพียงโบราณ?

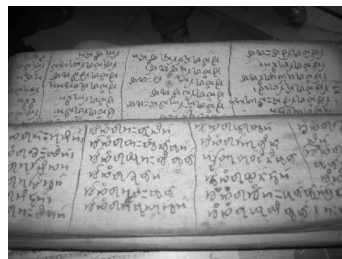
ชาวอาหมในปัจจุบันใช้ภาษาอัสสัมมีส (Assamese) ซึ่งเป็นภาษาในกลุ่มอินโด-อารยัน (Indo-Aryan language) เป็นภาษาราชการของรัฐอัสสัม แม้ที่จริงแล้วภาษาพูดของอาหมในอดีตยังคงมีความคล้ายคลึงกับภาษาในกลุ่มไท-ไตหลายคำ เช่น คำว่า ข้าว น้ำ กิน ปลา หมู ไก่ เหล้า ไป มา มะขรี (มะเขือ) ผักกูด รวมถึงคำว่าเจ้าขุน (Chao Khun) หรือเจ้าฟ้า (Chao Pha) ที่ใช้เรียกหนานามปกติเพื่อแสดงความเป็นเชื้อพระวงศ์อาหมเก่าด้วย

การเปลี่ยนแปลงภาษาพูดของชาวอาหมเกิดขึ้นในช่วงที่ราชวงศ์อาหมยอมรับอำนาจทางวัฒนธรรมของอินเดียเข้าไปในช่วงปลายพุทธศตวรรษที่ 17 ถึงต้นพุทธศตวรรษที่ 18 ทั้งในด้านศาสนาและภาษา ส่งผลให้มีชาวอาหมปัจจุบันนับถือศาสนาฮินดูและใช้ภาษาอัสสัมมีส อย่างไรก็ตามก็ดีขึ้นหลังจากการจัดตั้งสมาคมวรรณกรรมไทตะวันออกทำให้เกิดการรื้อฟื้นภาษาอาหมโดยมีการจัดการเรียนการสอนภาษาอาหมแก่เยาวชน ตลอดจนมีความพยายามปริวรรติเอกสารโบราณจากภาษาอาหมเป็นภาษาอัสสัมมีสและภาษาอังกฤษ ซึ่งเอกสารดังกล่าวจะเก็บไว้ในสถานที่ต่าง ๆ ทั้งที่เป็นสมบัติส่วนตัวของชาวอาหมเอง หรือที่เก็บไว้ในสถาบันประวัติศาสตร์และโบราณคดีศึกษา (Department of Historical and Antiquarian Studies) ซึ่งตั้งอยู่ที่เมืองเกาฮาติ (Guwahati) เมืองเอกของรัฐอัสสัมในปัจจุบัน แต่พบว่ากับความพยายามให้ชาวอาหมพูดและเขียนภาษาอาหมแบบเดิมไม่ประสบความสำเร็จนักเนื่องจากไม่ใช้ภาษาราชการที่จำเป็นต้องใช้ทุกวัน

แนวทางซึ่งชาวอาหมพยายามฟื้นฟูภาษาของตนอีกประการหนึ่งก็คือ ความสนใจเรียนภาษาไทยในประเทศไทย หรือขอความช่วยเหลือจากคนไทยในประเทศไทยไปช่วยสอนภาษาไทยให้กับชาวอาหมที่รัฐอัสสัม⁵ แต่ก็เพียงเป็นบางช่วงเวลาเท่านั้น และยังไม่มีความต่อเนื่องแต่อย่างใด อีกทั้งแม้คำพูดระหว่างภาษาอาหมและภาษาไทยจะดูคล้ายคลึงกัน แต่โครงสร้างของภาษารวมถึงรายละเอียดด้านภาษาก็ยังมีความแตกต่างกันอยู่

ภาพประกอบ 5: อักษรไทอาหม
(ที่มา: Mohan, 2010)

ภาพประกอบ 6: ใบลานที่จารึกอักษรอาหม
(ที่มา: ถ่ายโดยผู้เขียน)

⁵ ปัจจุบันสมาคมวรรณกรรมไทตะวันออกและผู้เขียน (ในนามคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี) มีโครงการร่วมมือกันในด้านจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษาทางภาษาไทยและการวิจัยทางการท่องเที่ยว โดยเบื้องต้นในปีการศึกษา 2555 จะมีนักศึกษาชาวอาหมมาเรียนสาขาการท่องเที่ยวและภาษาไทยจำนวน 2 คน และประสงค์จะศึกษาต่อระดับปริญญาเอกทางภาษาศาสตร์ในมหาวิทยาลัยมหิดลจำนวน 1 คน

ภาพประกอบ 7: การสอนภาษาอาหมให้กับเด็กประถม
(ที่มา: ถ่ายโดยผู้เขียน)

อาหารการกิน: ข้าวกับเหล้าของชาวอาหม

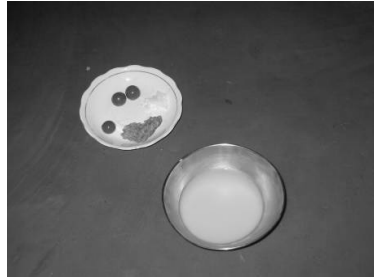
ชาวอาหมรับประทานข้าวทั้งข้าวเจ้าและข้าวเหนียว โดยรับประทานด้วยมือคลุกทั้งข้าวและกับข้าวในถาดทองเหลืองที่จัดมาเป็นสำรับ ซึ่งกับข้าวโดยปกติของชาวอาหมจะเน้นแกงแบบอินเดีย แต่เมื่อมีโอกาสพิเศษจะมีรายการอาหารที่น่าสนใจต่าง ๆ เช่น หมูจีหรือหมูสามชั้นหั่นเป็นชิ้นขนาดพอดีคำแล้วนำไปหมกไฟรสชาติดกคล้ายหมูบึ่ง แกงหมูสามชั้นที่รสชาติดกคล้ายแกงฮังเลแบบแห้ง แกงปลา แกงใบตองอ่อนใส่หมูที่รสชาติดกคล้ายแกงซี่เหล็กแบบแห้ง หมอนไหม่มูกาต้มพรมน้ำเกลือ ผักกูดผัดเนย “มะขริอ” (มะเขือยาว) ทอด ที่ขาดไม่ได้คือข้าวเหนียวหนึ่งห่อใบตอง และลูกลาวหรือเหล้าซึ่งทำจากข้าวเหนียวและแบ่งส่วนหมักใส่ไหจนได้ที่ เวลาดื่มจึงผสมน้ำรสชาติดกคล้ายสาโท

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ศาสตราจารย์ Jibeswar Mohon ศาสตราจารย์ทางด้านรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยดิลบุการ์ (2553) พบว่าในอดีต ศาสตราจารย์ Mohon เองเมื่อวัยเยาว์ก็ยังคงทำนาเพื่อปลูกข้าวข้าวเหนียวรับประทานเอง แต่ปัจจุบันของชาวอาหมมีลักษณะค่อนข้างร่วนเมื่อเทียบกับข้าวเหนียวของประเทศไทย-ลาว นอกจากนี้ชนของชาวอาหมยังมีส่วนประกอบของข้าวอีกจำนวนหนึ่ง ทั้งในลักษณะของข้าวเม่านึ่งราดโยเกิร์ตและโรยน้ำตาลอ้อย รวมถึงการนำข้าวเหนียวมาทำเป็นไส้ขนมเพื่อรับประทานกับน้ำชาด้วยเช่นกัน

เห็นได้อย่างชัดเจนว่าข้าวเหนียวยังเป็นส่วนประกอบหลักในอาหารของชาวอาหม แม้ในปัจจุบันวัฒนธรรมอาหารอินเดียได้เข้ามา แต่ชาวอาหมไม่นิยมบริโภคอาหารอินเดียมากนัก นิยมรับประทานอาหารท้องถิ่นซึ่งมีข้าวเป็นส่วนประกอบ ขณะเดียวกันอาหารบางประเภทยังนิยมรับประทานเฉพาะพื้นถิ่นอาหมเท่านั้น เช่น หมู ปลา และลูกลาว ซึ่งในวัฒนธรรมอินเดียไม่ปรากฏ

ภาพประกอบ 8: สำรับของชาวอาหม
โปรตสังเกตผักกูดผัดทางมุขขวานบน
(ที่มา: สุวรรณา กลสิกรรม, 2553)

ภาพประกอบ 9: ลูกลาวหรือเหล้าใส่ถ้วยทองเหลือง
ดื่มร่วมกับมะเขือเทศสีดาจิ้มเกลือ
(ที่มา: ถ่ายโดยผู้เขียน)

ภาพประกอบ 10: ขนมที่ทำจากข้าวเมาราดโยเกิร์ต
โรยด้วยน้ำตาลอ้อยวางบนกาบหมาก
(ที่มา: ถ่ายโดยผู้เขียน)

ไหมมุกา: วัฒนธรรมเครื่องนุ่งห่มของชาวอาหม

ผ้าไหม นับเป็นผ้าพื้นเมืองที่ได้รับความนิยมของชาวอาหม ซึ่งชาวอาหมเรียกว่าผ้าไหมมุกา (Mukta Silk) อันเป็นชื่อเรียกมาจากตัวหนอนไหมมุกาที่มีความแตกต่างจากหนอนไหมในประเทศไทย กล่าวคือขนาดของหนอนไหมมุกาเมื่อเต็มวัยจะยาวประมาณ 5 เซนติเมตร ลำตัวเป็นสีเขียวยาวอ่อน ผ้าไหมมุกายังแสดงถึงระดับชั้นทางสังคมอีกด้วย แม้ว่าระบบวรรณะที่ชาวอาหมได้รับจากวัฒนธรรมฮินดูของอินเดียจะไม่ใช่ความชัดเจนและเข้มแข็ง แต่ก็พบว่ายังมีการแบ่งระดับชั้นทางสังคมผ่านลักษณะการแต่งกายชนชั้นที่มาจากตระกูลสูงและมีฐานะจะนิยมแต่งกายด้วยผ้าไหมมุกาเวลาออกนอกบ้านหรือต้อนรับแขกที่มาเยือน ขณะที่ชาวบ้านธรรมดาจะนิยมใส่ผ้าฝ้าย

ภาพประกอบ 11: สตรีตระกูลสูงและสตรีชาวบ้านอาหม
(ที่มา: ถ่ายโดยผู้เขียน)

ในการเลี้ยงไหมมุกา ชาวอาหมนิยมเลี้ยงไว้บนต้นหม่อนที่มีลักษณะสูงชะลูด โดยมีไม้ไผ่สานเป็นรูปสามเหลี่ยมติดไว้ที่โคนต้นเพื่อเป็นที่พักให้ตัวไหมทำรัง ดังนั้นต้นหม่อนต้นหนึ่งจึงมีตัวไหมอยู่จำนวนมาก และเมื่อผ่านกรรมวิธีสาวไหมแล้วนำมาทอจะได้ผ้าไหมสีธรรมชาติเป็นสีเหลืองทองและมีเนื้อผ้าบาง

ภาพประกอบ 12: หนอนไหมผูกบนต้นหมอน
(ที่มา: ถ่ายโดยผู้เขียน)

ภาพประกอบ 13: ตัวอย่างผ้าไหมผูก
(ที่มา: ถ่ายโดยผู้เขียน)

ตัวไหมผูกที่สุกเนื่องมาจากกรรมวิธีสาวไหม ชาวอาหมนิยมนำมารับประทานเป็นอาหารเรียกน้ำย่อยร่วมกับลูกลาว โดยนำมาพรมน้ำเกลือ คล้ายการรับประทานหนอนไหมในประเทศไทย

วิถีอาหม: หมอโหลง พระตราอลอง และบิฮู

ในการเก็บข้อมูลภาคสนามของผู้เขียนที่หมู่บ้านปาริจัด (Parijat) เมืองศิวาสคร (Sivasagar) พบว่าในชุมชนชาวอาหมยังมีหมอโหลง (Mo Lung) หรือหมอหลวงประจำชุมชน ซึ่งทำหน้าที่ผู้นำทางจิตวิญญาณ ทั้งในการเรียกขวัญ (หรือที่ชาวอาหมเรียกว่าริกขวัญ-Rik Khwan) และการสื่อสารกับผีบรรพบุรุษเช่นพิธีกรรมแม่ตำแม่ผี (Me Dam Me Phi) หรือทำหน้าที่ติดต่อกับเทพเจ้าสูงสุดที่เรียกว่าแหล่งดอน (Lengdon) (Gohain, 2010) อันมีสถานะเทียบเท่าพญาแถนในวัฒนธรรมไทย-ลาว

การดำรงตำแหน่งหมอโหลงนั้น ใช้วิธีสืบสายตระกูลเป็นหลัก ดังนั้นบ้านหมอโหลงจึงเป็นบ้านที่เป็นเหมือนผู้ทรงภูมิรู้ของท้องถิ่นที่มีเอกสารโบราณและองค์ความรู้เกี่ยวกับชาวอาหมจำนวนมาก และมีชาวบ้านในชุมชนให้ความนับถือมากจนถึงปัจจุบัน

ภาพประกอบ 14: ผู้เขียนกับหมอโหลงสองพ่อลูกและภรรยาที่บ้านปาริจัด
(ที่มา: ถ่ายโดยผู้เขียน)

ตัวอย่างพิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์ซึ่งเป็นการต้อนรับแขกผู้มาเยือนของชาวอาหม เรียกว่า พระตราลอง (Phra Tra Along) นับว่าเป็นพิธีสักระผีฟ้าเพื่อให้ปกป้องรักษา ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 เมื่อผู้มาเยือนเดินทางมาถึงบริเวณพิธี สตรีชาวอาหมจะถือฮางหมากพลู มีผ้าคลุมและมีใบตองวางเคียง ออกมาต้อนรับ ผู้มาเยือนต้องนำมือไปแตะใบตอง หลังจากนั้น ชาวอาหมทุกคนทุกคนจะโห่ร้องเสียงดังเพื่อต้อนรับและนำเดินเข้าพิธีเป็นขบวน

ภาพประกอบ 15: สักระตันโพธิ์
(ที่มา: ถ่ายโดยผู้เขียน)

ภาพประกอบ 16: สักระมอยต้า
(ที่มา: ถ่ายโดยผู้เขียน)

ขั้นตอนที่ 2 เมื่อถึงบริเวณพิธี ขบวนนำผู้มาเยือนไปสักระตันโพธิ์ด้วยการวาง พานหมากพลูและข้าวสารพร้อมทั้งจุดประทัดไล่ เพื่อเป็นการบอกกล่าวเทวดาในการมา ของผู้มาเยือน พร้อมทั้งพาผู้มาเยือนเดินข้ามไปอีกฝั่งหนึ่งเพื่อสักระมอยต้า (Moidam) หรือ สุสานบรรพบุรุษเพื่อบอกกล่าวบรรพบุรุษด้วยเครื่องสักระอย่างเดียวกัน นำสังเกตว่าบท สวดในพิธีกรรมของชาวอาหมทุกขั้นตอนใช้ภาษาอาหมเป็นหลัก

ขั้นตอนที่ 3 หลังจากสักระสิ่งศักดิ์สิทธิ์แล้ว ชาวอาหมนำผู้มาเยือนไปยังบริเวณพิธี ซึ่งเป็นอาคารลักษณะเป็นหอสูงทรงแปดเหลี่ยมที่ชาวอาหมเชื่อว่ารับมาจากวัฒนธรรมจีน เมื่อ ผู้มาเยือนขึ้นไปในบริเวณพิธีมีลักษณะเป็นโถงตรงกลางมีเสาสูงพร้อมที่วางประทัด รายล้อม ด้วยที่นั่งซึ่งจัดไว้สำหรับแขกที่มาเยือน จากนั้นหมอโหลงจะจุดประทัดพร้อมรำมนต์เป็น ภาษาอาหม

ภาพประกอบ 17: โถงกลางพิธี
(ที่มา: ถ่ายโดยผู้เขียน)

ภาพประกอบ 18: จุตประทีป
(ที่มา: ถ่ายโดยผู้เขียน)

ขั้นตอนที่ 4 หมอโหลงจะรินน้ำมันต์พร้อมด้วยวางขนมหวานใส่มือให้รับประทาน หลังจากนั้นหมอโหลงจะเดินกลับไปที่นั่งของตนพร้อมกับรำมนต์เป็นภาษาอาหม หลังจากนั้นหมอโหลงจะสวมหมวกอาหมให้ผู้มาเยือน และผู้ร่วมพิธีจะทยอยเข้ามาในบริเวณพิธีเพื่อนำผ้าคล้องคอให้ผู้มาเยือน เมื่อคล้องผ้าครบตามจำนวนผู้ร่วมพิธีแล้วหมอโหลงจะนำกลีบดอกไม้ให้ผู้มาเยือนถือพร้อมกับรำมนต์ต่อจนจบ จึงให้ผู้มาเยือนนำกลีบดอกไม้ที่ถือใส่กลางเสาสูงบริเวณโถงของอาคาร

ภาพประกอบ 19: หมอโหลงรินน้ำมันต์และวาง
ขนมบนมือ
(ที่มา: ถ่ายโดยผู้เขียน)

ภาพประกอบ 20: น้ำชา หมากพลู กล้วย ขนม
และธัญพืชใช้ที่ประกอบพิธี
(ที่มา: ถ่ายโดยผู้เขียน)

ขั้นตอนที่ 5 เมื่อโปรยดอกไม้เป็นที่เรียบร้อยแล้ว หมอโหลงจะนำน้ำชา หมากพลู กล้วย ขนมหวาน ชিং หอยกกล้วย พร้อมทั้งธัญพืชแช่น้ำ เช่น ถั่วเขียว ข้าวสาร ถั่วลิสง วางบนกบาย กล้วยมาให้ผู้มาเยือนพร้อมเชื้อเชิญให้รับประทานเพื่อเป็นสิริมงคลจึงเป็นอันเสร็จพิธี พร้อมชมการแสดงรำบิฮู (Bihu Dance) ที่ชาวอาหมจัดให้

นอกจากนี้ ชาวอาหมยังมีประเพณีสำคัญที่พัฒนาเป็นประเพณีของรัฐอัสสัมจนกลายเป็นกิจกรรมทางการท่องเที่ยวภายในประเทศอินเดีย (Domestic Tourism) ที่สำคัญได้แก่ประเพณีบิฮู (Bihu Festival) ในระหว่างวันที่ 13-15 เมษายนของทุกปี ซึ่งมีความเชื่อว่าเป็นประเพณีปีใหม่ของชาวอาหม คล้ายกับประเพณีสงกรานต์ในประเทศไทย อย่างไรก็ตามก็ต่างหากพิจารณาชาติพันธุ์ไทกลุ่มน้อยที่นับถือศาสนาพุทธในรัฐอัสสัม เช่น ไทผาเก ไทคำตี้ หรือ ไทค่างาย ก็มีประเพณีปีใหม่เช่นเดียวกัน เรียกว่า “สังแกน (Sangkan)” โดยมีการสาดน้ำเล่นในช่วงเวลาดังกล่าว คล้ายสงกรานต์มาก โดยนัยนี้จึงอาจอนุมานได้ว่าแท้ที่จริงแล้วประเพณีบิฮูก็คืองานสงกรานต์หรือสังแกนของชาวอาหมที่ถูกประยุกต์ให้เข้ากับศาสนาฮินดูนั่นเอง

การเฉลิมฉลองประเพณีบิฮูนั้น จะมีการแสดงทางวัฒนธรรมอาหมที่เห็นได้ชัดคือการรำบิฮู (Bihu Dance) ซึ่งเป็นการรำหมู่ โดยผู้รำและนักดนตรีจะต้องสวมชุดพื้นเมืองสีแดง ร่ายรำด้วยท่าทางคล้ายนกกระฟือปีกด้วยจังหวะเร็ว เครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบด้วยกลองและปี่ที่ทำจากเขาควายเป็นพิเศษเปิดโอกาสให้ผู้ชมร่วมสนุกด้วยการเชื้อเชิญที่รำร่วมกัน

ภาพประกอบ 21: ชาวจากหนังสือพิมพ์ของรัฐอัสสัมกล่าวถึงประเพณีสังแกนในชุมชนไทผาเก (ที่มา: The Assam Tribune, 2010)

ภาพประกอบ 22: การรำบิฮู (ที่มา: ถ่ายโดยผู้เขียน)

สถาปัตยกรรมอาหม: จากวังเจ้าสู่เรือนไท

การที่อาหมเคยเป็นราชอาณาจักรเมื่อประมาณ 700 กว่าปีที่ผ่านมา ส่งผลให้มีรูปแบบสถาปัตยกรรมที่มีความเป็นเอกลักษณ์ต่างจากวัฒนธรรมอินเดีย โดยเฉพาะสถาปัตยกรรมราชสำนักอาหมได้แก่พระราชวังต่าง ๆ ในเขตเมืองคิวดาคร ซึ่งนิยมสร้างเป็นหอสองระดับสองชั้นขึ้นไปและใช้ดินเป็นส่วนประกอบ

ขณะที่สภาพเรือนของชาวอาหมโดยทั่วไปมักสร้างชั้นเดียวติดพื้น โดยฝาเรือนสร้างจากดินที่หุ้มไม้ไผ่ทั้งสองด้าน มีพื้นที่ทำจากดินเหลบลอยให้แห้งแล้วจึงขัดมัน หลังคามุงหญ้าหรือใบไม้ นอกจากนี้ภายในเรือนยังมีห้องครัวที่มีเตาไฟที่ทำจากก้อนเส้า บนเตามีการ

ตากปลา ข้าวโพด และพืชเพื่อเป็นการถนอมอาหาร อันเป็นการมคัณชนดิหนึ่ง บริเวณนอกบ้านมีการปล่อยสัตว์เลี้ยง เช่น สุนัข เพื่อให้หากินเองได้อย่างสะดวก

นอกจากสถาปัตยกรรมซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยแล้ว ในแม้กระทั่งสุสานกษัตริย์ (มอยด้า-Moidam) หรือเจ้ารายดอย (Charaideo) ยังมีความเป็นเอกลักษณ์ เนื่องจากเป็นรูปทรงเนินดินแบบเดียวกับสถูป ไดเนินดินบรรจุพระศพของเจ้าหลวงอาหมหรือพระบรมวงศานุวงศ์พร้อมสมบัติ ขนาดของมอยด้าแต่ละแห่งจะไม่เท่ากัน เนื่องจากมีความลาดหลั่นไปตามฐานันดรศักดิ์ของผู้เสียชีวิต ตั้งแต่พระมหาลี พระราชโอรส พระราชธิดา ตลอดจนขุนนางชั้นผู้ใหญ่ อย่างไรก็ตามในช่วงที่ราชอาณาจักรอาหมเสียแก่พม่าและอังกฤษราวกลางพุทธศตวรรษที่ 23 ได้มีการลักลอบระเบิดมอยด้าเพื่อค้นหาสมบัติ ส่งผลให้ในปัจจุบันมีมอยด้าหลายแห่งถูกทำลายลง (Madhuja Rajkonwar, 2553)

รูปแบบสถาปัตยกรรมของชาวอาหมโดยเฉพาะโบราณสถานสมัยราชอาณาจักรนับเป็นสิ่งที่ชาวอาหมโดยทั่วไปมีความภาคภูมิใจในการบอกเล่าถึงความเจริญรุ่งเรืองของตนเอง พร้อมทั้งอธิบายความเกี่ยวพันระหว่างสถาปัตยกรรมอาหมกับความเชื่อตามสถาปัตยกรรมจีน เห็นได้จากการพูดถึงสถาปัตยกรรมทรงแปดเหลี่ยมตามความเชื่อเรื่องปากั่ว (Pa Kue) หรือยันต์แปดเหลี่ยมของจีน อันมีที่มาเชื่อมโยงกับความเชื่อทางประวัติศาสตร์ของชาวอาหมที่มักกล่าวว่าย้ายมาจากประเทศจีน (Gogoi, 2004)

ภาพประกอบ 23: พระราชวังเจ้าหญิง (Karen Ghar) บริเวณยอดเป็นหอคอยสูงสามารถมองได้รอบทิศทางในลักษณะรูปทรงแปดเหลี่ยม (ที่มา: ถ่ายโดยผู้เขียน)

ภาพประกอบ 24: พระที่นั่งรังกาห์ (Rang Ghar) ซึ่งเจ้าหลวงอาหมใช้ประทับทอดพระเนตรการแสดงและราชพิธีฯ เช่น การชนกระบือ (ที่มา: wikipedia, 2011)

ภาพประกอบ 25: มอยด้า (Moi Dam)
 สุสานกษัตริย์ที่เก็บพระศพของเจ้าหลวงอาหม
 ปัจจุบันบางส่วนถูกทำลายจากการยึดครองของอังกฤษ
 (ที่มา: ถ่ายโดยผู้เขียน)

ภาพประกอบ 26: เรือนและครัวชาวอาหม
 (ที่มา: ถ่ายโดยผู้เขียน)

จัมแสง: เทพารักษ์และตราแผ่นดินของชาวอาหม

ดังที่ได้กล่าวถึงแหล่งดอน (Lengdon) ซึ่งเป็นเทพเจ้าสูงสุดของชาวอาหมที่มีสถานะเทียบเคียงได้กับพญาแถนของวัฒนธรรมไทย-ลาว ทั้งนี้ตามตำนานของชาวอาหมได้ระบุเรื่องราวของเทพแห่งดอนว่าได้ส่งขุนlung (Khun Lung) กับขุนไล (Khun Lai) ลงมาที่โลกมนุษย์เพื่อทำหน้าที่เป็นผู้จัดระเบียบและวางกฎเกณฑ์การดำเนินชีวิต นับเป็นต้นกำเนิดเผ่าพันธุ์มนุษย์ในเวลาต่อมา (Gohain, 2010)⁶ ทั้งนี้การเดินทางของขุนlungและขุนไล แหล่งดอนได้มอบจัมแสง (Sum Cheng) ซึ่งเป็นเทพารักษ์ประจำเมือง ดาบวิเศษ (Heng Dang) กลองสองใบเพื่อใช้ประกาศสันติภาพและสร้างความมั่งคั่ง และไก่แสงเมือง (Kai Cheng Mung) เพื่อทำนายอดีตและพยากรณ์อนาคต โดยนัยนี้ส่งผลให้จัมแสงเปรียบเสมือนของมีค่าที่สืบต่อมาตั้งแต่เจ้าหลวงเสือก้าฟ้า ในฐานะเทวตาประจำพระองค์ (Royal Deity) ที่จะต้องมีพิธีกรรมบูชาและสองครั้งในช่วงเดือนมกราคมและเมษายน (Hemanta Kumar Gogoi and

⁶ เรื่องเล่าในลักษณะนี้มีส่วนคล้ายคลึงกับตำนานขุนบูลมราชาธิราช (น้ำเต้าปุง) ของลาว ที่ระบุว่าพญาแถนได้ส่งแถนลอมมาช่วยปู้ล่างเซิง ขุนคาน และขุนแก้ดดูแลเมืองลุมบริเวณนาฮ้อย อ้อยหนู จนถึงการส่งขุนบูลม และแถนแต่งมาปกครองและสอนวิชาเพาะปลูกที่เมืองลุม ซึ่งเปลี่ยนชื่อเป็นเมืองแถนในเวลาต่อมา (จารุวรรณ ธรรมวัตร, 2540)

Madhujya Rajkonwar, 2010) ขณะที่มีการเมื่อเทียบเคียงคำว่า “จุ่ม” กับชาวไทใหญ่ที่รัฐฉาน แล้วพบว่าคือตราแผ่นดินนั่นเอง (สดแดน วิสทธิลักษณ์, 2552)

ในช่วงปลายพุทธศตวรรษที่ 23 จัมสแงได้สูญหายไปจากราชอาณาจักรอหัม พร้อมกับการเสียเอกราชให้แก่พม่าและอังกฤษ มีชาวลือเกิดขึ้นจำนวนมากไม่ว่าจะเป็นการขายจัมสแงไปให้กับพ่อค้าชาวอังกฤษ การถูกอังกฤษนำไปเก็บไว้ที่พิพิธภัณฑ์บริติช มิวเซียม (British Museum) หรือบางแห่งกล่าวว่าได้มีการอัญเชิญจัมสแงไปเก็บไว้ในที่ปลอดภัยจากศัตรู ได้แก่พม่าและอังกฤษ (Hemanta Kumar Gogoi and Madhujya Rajkonwar, 2010)

ต่อมาในปี พ.ศ. 2552 เจ้าท้องถิ่นของของชาวนาคา (Naga Chieftain) ที่รัฐนา แลนด์ ได้ส่งมอบจุ่มแสงกลับคืนมา โดยกล่าวว่าเมื่อ 200 ปีที่ผ่านมาได้มีการรับมอบจาก ราชทูตของราชอาณาจักรราหม โดยส่งไว้ว่าให้ส่งคืนเฉพาะกับราชตระกูลเจ้าฟ้า (Chao Pha's Family) เท่านั้น (Hemanta Kumar Gogoi and Madhujay Rajkonwar, 2010)

ภาพประกอบ 27: จุ่มแสง โปรตสังเกตรกระดูกข้อนิ้ว ที่เชื่อว่าเป็นพระบรมสารีริกธาตุแบบ
ประเทศจีนซึ่งบรรจุไว้ใต้ฐานจุ่มก่อนการเปลี่ยนไปนับถือศาสนาฮินดู
(ที่มา: Hemanta Kumar Gogoi and Madhujai Rajkonwar, 2010)

บทสรุป

ความเข้าใจเรื่องคนไทคือใคร และความเป็นไท-ไทย เป็นอย่างไรเป็นสิ่งที่กล่าวถึงมานานนับตั้งแต่การเดินทางของศาสตราจารย์คุยมรบรรจบ พันธุเมธา และศาสตราจารย์ประเสริฐ ณ นคร กว่า 5 ทศวรรษที่คนไทยในประเทศไทยพยายามแลไปข้างนอกและคิดอย่างเอาตนเองเป็นศูนย์กลาง (Egocentric) ว่าคนไทก็คือคนไทย และความเป็นไทก็คือความเป็นไทย กระทั่งมองคนไทต่างๆ เป็นคนส่วนน้อยที่เป็นอื่น (the Otherness)

หากพิจารณากลุ่มชาติพันธุ์อาหมอย่างถ่องแท้ ประเด็นที่น่าสนใจประการหนึ่งก็คือแม้ชาวอาหมจะกลายเป็นคนอื่นในสายตาของรัฐบาลอินเดีย แต่ยังนับว่าเป็นคนอื่นที่ทรงอิทธิพลมากกว่าคนไทยหลายกลุ่มในรัฐอัสสัมซึ่งมีจำนวนลดน้อยลงอย่างรวดเร็ว และถึงแม้ว่าชาวอาหมจะกลายเป็นชนกลุ่มน้อยก็ตาม กระบวนการดิ้นรนเพื่อให้ชาวอาหมมีตัวตนไม่เพียงแต่ความพยายามฟื้นฟูและสร้างอัตลักษณ์ของตนขึ้นมาใหม่เท่านั้น แต่ยังรวมถึงการจัดตั้งแนวร่วมสมพันธมิตรภูษาคีแห่งอัสสัม (The United Liberation Front of Assam: ULFA) ด้วย สิ่งที่น่าสนใจก็คือทั้งมุขมนตรีแห่งรัฐ (Chief Minister) และหัวหน้าแนวร่วมสมพันธมิตรภูษาคีแห่งอัสสัมต่างก็เป็นชาวอาหมและอยู่ในสายสกุล Gogoi เดียวกัน

ขณะเดียวกันในช่วงต้นทศวรรษของทศวรรษของประเทศไทย (ซึ่งไม่จำกัดเฉพาะวัฒนธรรมแห่งชาติที่ถูกเสกสรรว่า “ตึงาม”) จะไม่ถูกสั่นคลอนด้วยกระบวนการโลกาภิวัตน์ ปรากฏการณ์ K-POP หรือ เกาหลีนิยม J-POP หรือญี่ปุ่นนิยม ฯลฯ สะท้อนให้เห็นการร่อนตัวของวัฒนธรรมไทยอย่างมาก แนนอนที่สับสนทศวรรษนี้ไม่พยายามมุ่งประเด็นให้เกิดการโหยหาอดีตที่ไม่มีวันกลับ (Nostalgia) แต่มุ่งหวังว่าจะช่วยยืดหยุ่นให้เกิดการทบทวนตัวเอง ตั้งคำถามต่อตัวเอง และเข้าใจตัวเองมากขึ้นจากบทเรียนของ “เพื่อนร่วมสายโลหิต” ที่บังเอิญเดินทางไกลจากบ้านเรามากกว่า

รายชื่อผู้ให้ข้อมูล

Chao Khun Madhuyja Rajkonwar. P.O. Mathuraour, Sivasagar District, Assam. 19 เมษายน 2553.

Hironmoni Borgohain. Sel. Grade Lecturer, Department of English, Namrup Collage, P.O. Parbatpur, Dibrugarh. 25-27 เมษายน 2553.

Jibeswar Mohon. Professor in Political Science of Dibragarh University, Assam. 13 กันยายน 2553.

Kiran Gogoi. Central Government Counsel & Government Advocate, Gauhati High Cort. 8 เมษายน 2553.

Puspa Gogoi. Demaji Tiniali, Dhemaji-787057, Assam. 24 เมษายน 2553.

ภาพประกอบบางส่วน

สุวรรณา กลสิกรรม. นิสิตปริญญาเอกสาขาวิชาไทยศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา. 19 เมษายน 2553.

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

กรีนเน็ต. 2554. โลกร้อนกระทบการปลูกชาในอินเดีย. <http://www.greenet.or.th/news/4>.

17 กรกฎาคม.

จารุวรรณ ธรรมวัตร. 2540. ตำนานและพงศาวดารพวน: อุดมการณ์สมานฉันท์ระหว่าง
เผ่าพันธุ์. มหาสารคาม: อาศรมวิจัย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

วิกิพีเดีย. 2554. รัฐอัสสัม. <http://th.wikipedia.org>. 17 กรกฎาคม.

สุดแดน วิสุทธิลักษณ์. 2552. “ปริศนาจุ่มอาหม”. ใน จากเมืองहनุนคำสู่อัสสัมแดนไท
(ดำรงพล อินทร์จันทร์และสุดแดน วิสุทธิลักษณ์ บรรณาธิการ). กรุงเทพฯ:
สร้างสรรค์, หน้า 265-271.

Assam Map. 2010. <http://connect.in.com/assam-map/photos-assam-location-map-0fa619c16b1614ce.html>. 17 July.

Assam. 2010. <http://www.gotoknow.org>. 17 July.

Gogoi, Kiran Kumar. 2004. **Historiology of Mongoloid People**. Sivsagar: Society of
Phralung Buddhist Culture.

Gogoi, Hemanta Kumar and Madhujya Rajkonwar. 2010. **In Search of Sum Cheng**.
<http://www.ahoms.com/my-state-2/in-search-of-chum-seng>. 17 July.

Gait, Sir Edward. 2004. **History of Assam**. 7th Edition. Guwahati: Aman Udyog
Private.

Gohain, Birendra Kumar. 2010. “Ancestor Worchip – The Tai-Ahom Way”. In **Mong
Kham**, edited by Sangeeta Gogoi. Guwahati: Bhabani Offset & Imaging
Systems Pvt. 19-20.

Mohan, Binanda. 2010. **BOR-AMRA: Transliteration of Tai Manuscript (Written on
Sanchi Pat)**. Dibragarh: Press Privilege.

Tai Ahom International. 2010. **Chaolung Syu Ka Pha (1228-1268 A.D.)**.
<http://taiahominternational.org/>. 22 April.

The Assam Tribune. 2010. **Youngsters enjoying during Sangken**. 72(101). 14 April
2010: 1.

Wikipedia. 2010. **Rang Ghar**. http://en.wikipedia.org/wiki/Rang_Ghar. 17 July.